UNIT 08 | PENDIDIKAN MORAL TINGKATAN 1 | SESI 2026

Warga Prihatin Sekolah Sejahtera

Berstruktur dan esei pendek

Sekolah yang sejahtera memberi ruang kepada warga pelbagai kaum untuk belajar, bekerja dan berinteraksi dengan selamat serta hormat. Kesejahteraan melibatkan hubungan, kebersihan, peluang penyertaan dan cara menangani masalah. Unit ini menghubungkan ciri sekolah yang harmoni dengan tindakan harian murid, termasuk komunikasi, bantuan yang sesuai dan kerjasama bersama warga sekolah.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 esei pendek | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Jelaskan tindakan, alasan, perasaan atau kesan mengikut kehendak soalan. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan jika perlu. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

M8S01 | 8.1

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.1

Sekolah kelihatan bersih dan mempunyai taman yang cantik. Namun, beberapa murid takut meminta bantuan kerana bimbang akan diejek.

(a) Nyatakan satu ciri positif dan satu perkara yang perlu diperbaiki. [2 markah]

(b) Jelaskan dua sebab kesejahteraan sekolah tidak boleh dinilai melalui rupa bangunan sahaja. [4 markah]

M8S02 | 8.1

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.1

Dalam satu aktiviti, guru, murid dan kakitangan membantu menyediakan ruang. Seorang murid berkata hanya guru dan murid patut dihargai.

(a) Nyatakan dua golongan warga sekolah selain murid. [2 markah]

(b) Jelaskan dua ciri layanan yang sepatutnya diamalkan terhadap semua warga sekolah. [4 markah]

M8S03 | 8.2

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.2

Perbincangan kelas sering dikuasai dua orang. Beberapa murid baharu daripada latar berbeza tidak pernah mendapat peluang memberikan idea.

(a) Nyatakan dua halangan penyertaan dalam situasi. [2 markah]

(b) Cadangkan dua usaha mengatasi halangan itu dan jelaskan sebab setiap usaha. [4 markah]

M8S04 | 8.2

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.2

Kelab merancang aktiviti di ruang yang sempit. Seorang ahli memerlukan ruang pergerakan lebih luas, sementara bahan berkumpulan diletakkan di tengah laluan.

(a) Nyatakan dua perkara yang perlu dinilai sebelum aktiviti. [2 markah]

(b) Cadangkan dua penyesuaian dengan bantuan guru dan jelaskan sebabnya. [4 markah]

M8S05 | 8.3

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.3

Kelas memperkenalkan giliran bercakap dan pembahagian tugas melalui perbincangan. Lebih ramai ahli kini menyumbang idea serta mengetahui peranan mereka.

(a) Nyatakan dua perubahan yang dapat diperhatikan. [2 markah]

(b) Jelaskan dua manfaat perubahan tersebut kepada kesejahteraan kelas. [4 markah]

M8S06 | 8.3

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.3

Sekolah menyediakan cara menyampaikan masalah secara peribadi kepada guru. Beberapa murid mula meminta bantuan tentang gangguan yang sebelum ini tidak dilaporkan.

(a) Nyatakan dua ciri saluran bantuan dalam rangsangan. [2 markah]

(b) Jelaskan dua kepentingan saluran tersebut kepada warga sekolah. [4 markah]

M8S07 | 8.4

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.4

Amira berasa diterima selepas kumpulan mendengar ideanya. Namun, dia masih gementar untuk bercakap kerana baru menyertai kelas.

(a) Nyatakan dua perasaan Amira. [2 markah]

(b) Jelaskan sebab yang munasabah bagi setiap perasaan berdasarkan situasi. [4 markah]

M8S08 | 8.4

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.4

Selepas aktiviti kelas, seorang murid memilih menulis refleksi peribadi. Dia tidak selesa menceritakan pengalaman di hadapan semua orang.

(a) Nyatakan dua cara guru atau rakan menghormati pilihannya. [2 markah]

(b) Jelaskan dua sebab pilihan cara perkongsian penting kepada kesejahteraan. [4 markah]

M8S09 | 8.5

Cabaran | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.5

Kumpulan menyusun sudut bacaan. Terdapat rak berat yang menghalang laluan, seorang ahli belum mendapat tugas dan guru berada berhampiran.

(a) Nyatakan dua masalah yang perlu diberi perhatian. [2 markah]

(b) Cadangkan dua tindakan yang menjaga keselamatan dan penyertaan serta jelaskan sebabnya. [4 markah]

M8S10 | 8.5

Cabaran | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.4, 3.1.5

Selepas aktiviti bersama pelbagai latar, ruang kelas lebih kemas. Namun, maklum balas menunjukkan dua ahli membuat hampir semua kerja dan beberapa ahli tidak pasti peranan mereka.

(a) Nyatakan satu hasil positif dan satu kelemahan pelaksanaan. [2 markah]

(b) Cadangkan dua pembaikan aktiviti berikutnya dan jelaskan sebabnya. [4 markah]

Bahagian B | 5 esei pendek

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

M8E01 | 8.1

Mudah | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.1

Sebuah sekolah mempunyai bangunan yang kemas. Untuk menilai kesejahteraan secara lebih menyeluruh, kelas diminta memerhatikan pengalaman warga sekolah yang berbeza.

Huraikan empat ciri sekolah sejahtera yang patut diperhatikan selain rupa bangunan. Jelaskan setiap ciri.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

M8E02 | 8.2

Mudah | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.2

Kelab sekolah mahu memperbaiki aktiviti berkumpulan. Murid baharu jarang diberi peranan, arahan kurang jelas dan sesetengah ahli memerlukan cara penyertaan yang disesuaikan.

Huraikan empat cadangan meningkatkan kesejahteraan dan penyertaan ahli pelbagai latar. Jelaskan setiap cadangan.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

M8E03 | 8.3

Sederhana | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.3

Kelas melaksanakan giliran bercakap, pembahagian tugas yang jelas, penjagaan ruang bersama dan saluran meminta bantuan kepada guru.

Huraikan empat manfaat amalan tersebut terhadap kesejahteraan warga sekolah. Berikan satu penjelasan bagi setiap manfaat.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

M8E04 | 8.4

Sederhana | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.4

Selepas aktiviti, seorang murid berasa diterima, seorang masih gementar dan seorang kurang selesa berkongsi pengalaman secara terbuka. Guru mahu memahami perasaan mereka dengan hormat.

Huraikan empat cara memahami dan menghormati perasaan murid dalam situasi ini. Jelaskan setiap cara.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

M8E05 | 8.5

Cabaran | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.5

Kumpulan pelbagai kaum menyusun ruang bacaan dengan guru berhampiran. Rak berat menghalang laluan, seorang ahli belum mendapat peranan dan pengguna meminta bahan lebih mudah dicari.

Huraikan empat tindakan untuk menjayakan aktiviti secara selamat, adil dan bermanfaat. Jelaskan setiap tindakan.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

M8S01 | 8.1

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.1

(a) Nyatakan satu ciri positif dan satu perkara yang perlu diperbaiki.

Contoh jawapan

1. Kebersihan dan persekitaran fizikal dijaga dengan baik.
2. Murid perlu dapat meminta bantuan tanpa takut diejek.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kebersihan dan persekitaran fizikal dijaga dengan baik.

☐ P2 (1 markah): Murid perlu dapat meminta bantuan tanpa takut diejek.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S01 (b) Jelaskan dua sebab kesejahteraan sekolah tidak boleh dinilai melalui rupa bangunan sahaja.

Contoh jawapan

Kesejahteraan juga melibatkan hubungan yang menghormati warga. Ejekan boleh menjejaskan pengalaman murid walaupun persekitaran fizikal kelihatan menarik.

Warga memerlukan ruang yang selamat untuk menyatakan masalah. Masalah yang tidak kelihatan mungkin tersembunyi jika murid takut meminta bantuan daripada pihak sesuai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kesejahteraan juga melibatkan hubungan yang menghormati warga.

☐ P2 (1 markah): Ejekan boleh menjejaskan pengalaman murid walaupun persekitaran fizikal kelihatan menarik.

☐ P3 (1 markah): Warga memerlukan ruang yang selamat untuk menyatakan masalah.

☐ P4 (1 markah): Masalah yang tidak kelihatan mungkin tersembunyi jika murid takut meminta bantuan daripada pihak sesuai.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8S02 | 8.1

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.1

(a) Nyatakan dua golongan warga sekolah selain murid.

Contoh jawapan

1. Guru.
2. Kakitangan sekolah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Guru.

☐ P2 (1 markah): Kakitangan sekolah.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S02 (b) Jelaskan dua ciri layanan yang sepatutnya diamalkan terhadap semua warga sekolah.

Contoh jawapan

Semua warga perlu dilayan dengan sopan tanpa merendahkan peranan mereka. Tugas yang berbeza saling menyokong kehidupan sekolah dan tidak mengurangkan nilai seseorang.

Sumbangan setiap pihak perlu diiktiraf dengan adil. Penghargaan membantu hubungan saling menghormati dan mengelakkan pihak tertentu berasa dipinggirkan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Semua warga perlu dilayan dengan sopan tanpa merendahkan peranan mereka.

☐ P2 (1 markah): Tugas yang berbeza saling menyokong kehidupan sekolah dan tidak mengurangkan nilai seseorang.

☐ P3 (1 markah): Sumbangan setiap pihak perlu diiktiraf dengan adil.

☐ P4 (1 markah): Penghargaan membantu hubungan saling menghormati dan mengelakkan pihak tertentu berasa dipinggirkan.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8S03 | 8.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.2

(a) Nyatakan dua halangan penyertaan dalam situasi.

Contoh jawapan

1. Perbincangan dikuasai oleh dua orang.
2. Murid baharu tidak diberi peluang menyumbang idea.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Perbincangan dikuasai oleh dua orang.

☐ P2 (1 markah): Murid baharu tidak diberi peluang menyumbang idea.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S03 (b) Cadangkan dua usaha mengatasi halangan itu dan jelaskan sebab setiap usaha.

Contoh jawapan

Tetapkan giliran ringkas untuk setiap ahli yang bersedia berkongsi. Giliran membuka ruang supaya idea tidak hanya datang daripada ahli paling lantang.

Minta guru membantu pembahagian peranan dan menyemak penyertaan. Bimbingan memberi peluang yang lebih teratur kepada murid baharu tanpa membuat andaian tentang kebolehan mereka.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tetapkan giliran ringkas untuk setiap ahli yang bersedia berkongsi.

☐ P2 (1 markah): Giliran membuka ruang supaya idea tidak hanya datang daripada ahli paling lantang.

☐ P3 (1 markah): Minta guru membantu pembahagian peranan dan menyemak penyertaan.

☐ P4 (1 markah): Bimbingan memberi peluang yang lebih teratur kepada murid baharu tanpa membuat andaian tentang kebolehan mereka.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8S04 | 8.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.2

(a) Nyatakan dua perkara yang perlu dinilai sebelum aktiviti.

Contoh jawapan

1. Keperluan ruang pergerakan ahli.
2. Kedudukan bahan yang menghalang laluan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Keperluan ruang pergerakan ahli.

☐ P2 (1 markah): Kedudukan bahan yang menghalang laluan.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S04 (b) Cadangkan dua penyesuaian dengan bantuan guru dan jelaskan sebabnya.

Contoh jawapan

Susun semula bahan ringan di tempat sesuai mengikut arahan guru. Laluan yang tidak terhalang membantu warga bergerak dan menggunakan ruang dengan lebih selamat.

Bincangkan lokasi atau cara penyertaan yang memenuhi keperluan ahli. Penyesuaian membuka peluang menyertai aktiviti tanpa mengecualikannya hanya kerana keperluan pergerakan berbeza.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Susun semula bahan ringan di tempat sesuai mengikut arahan guru.

☐ P2 (1 markah): Laluan yang tidak terhalang membantu warga bergerak dan menggunakan ruang dengan lebih selamat.

☐ P3 (1 markah): Bincangkan lokasi atau cara penyertaan yang memenuhi keperluan ahli.

☐ P4 (1 markah): Penyesuaian membuka peluang menyertai aktiviti tanpa mengecualikannya hanya kerana keperluan pergerakan berbeza.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8S05 | 8.3

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.3

(a) Nyatakan dua perubahan yang dapat diperhatikan.

Contoh jawapan

1. Lebih ramai ahli menyumbang idea.
2. Ahli mengetahui peranan yang dipersetujui.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Lebih ramai ahli menyumbang idea.

☐ P2 (1 markah): Ahli mengetahui peranan yang dipersetujui.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S05 (b) Jelaskan dua manfaat perubahan tersebut kepada kesejahteraan kelas.

Contoh jawapan

Peluang menyumbang boleh mengukuhkan rasa bahawa pandangan ahli dipertimbangkan. Keputusan tidak hanya bergantung pada suara beberapa orang yang paling aktif.

Peranan jelas membantu kerja diurus dengan lebih teratur. Ahli dapat menunaikan tanggungjawab dan mengurangkan pertindihan atau bahagian tugas yang terlepas pandang.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Peluang menyumbang boleh mengukuhkan rasa bahawa pandangan ahli dipertimbangkan.

☐ P2 (1 markah): Keputusan tidak hanya bergantung pada suara beberapa orang yang paling aktif.

☐ P3 (1 markah): Peranan jelas membantu kerja diurus dengan lebih teratur.

☐ P4 (1 markah): Ahli dapat menunaikan tanggungjawab dan mengurangkan pertindihan atau bahagian tugas yang terlepas pandang.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8S06 | 8.3

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.3

(a) Nyatakan dua ciri saluran bantuan dalam rangsangan.

Contoh jawapan

1. Masalah boleh disampaikan secara peribadi.
2. Guru menjadi pihak yang boleh diminta bantuan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Masalah boleh disampaikan secara peribadi.

☐ P2 (1 markah): Guru menjadi pihak yang boleh diminta bantuan.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S06 (b) Jelaskan dua kepentingan saluran tersebut kepada warga sekolah.

Contoh jawapan

Saluran itu membantu masalah yang tersembunyi diketahui oleh pihak sesuai. Guru mempunyai maklumat awal untuk menilai keadaan dan mengusahakan bantuan yang diperlukan.

Murid tidak perlu mendedahkan semua pengalaman kepada khalayak kelas. Pilihan peribadi boleh mengurangkan tekanan perkongsian dan menghormati privasi ketika mendapatkan sokongan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Saluran itu membantu masalah yang tersembunyi diketahui oleh pihak sesuai.

☐ P2 (1 markah): Guru mempunyai maklumat awal untuk menilai keadaan dan mengusahakan bantuan yang diperlukan.

☐ P3 (1 markah): Murid tidak perlu mendedahkan semua pengalaman kepada khalayak kelas.

☐ P4 (1 markah): Pilihan peribadi boleh mengurangkan tekanan perkongsian dan menghormati privasi ketika mendapatkan sokongan.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8S07 | 8.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.4

(a) Nyatakan dua perasaan Amira.

Contoh jawapan

1. Berasa diterima.
2. Masih gementar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Berasa diterima.

☐ P2 (1 markah): Masih gementar.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S07 (b) Jelaskan sebab yang munasabah bagi setiap perasaan berdasarkan situasi.

Contoh jawapan

Amira boleh berasa diterima kerana kumpulan mendengar ideanya. Peluang menyumbang menunjukkan pandangannya diberikan perhatian oleh ahli kumpulan.

Amira boleh masih gementar kerana sedang menyesuaikan diri dengan kelas baharu. Sambutan positif tidak semestinya menghilangkan semua rasa kurang pasti dengan serta-merta.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Amira boleh berasa diterima kerana kumpulan mendengar ideanya.

☐ P2 (1 markah): Peluang menyumbang menunjukkan pandangannya diberikan perhatian oleh ahli kumpulan.

☐ P3 (1 markah): Amira boleh masih gementar kerana sedang menyesuaikan diri dengan kelas baharu.

☐ P4 (1 markah): Sambutan positif tidak semestinya menghilangkan semua rasa kurang pasti dengan serta-merta.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8S08 | 8.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.4

(a) Nyatakan dua cara guru atau rakan menghormati pilihannya.

Contoh jawapan

1. Menerima refleksi peribadi melalui saluran yang sesuai.
2. Tidak memaksanya mendedahkan pengalaman sensitif kepada kelas.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menerima refleksi peribadi melalui saluran yang sesuai.

☐ P2 (1 markah): Tidak memaksanya mendedahkan pengalaman sensitif kepada kelas.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S08 (b) Jelaskan dua sebab pilihan cara perkongsian penting kepada kesejahteraan.

Contoh jawapan

Pilihan memberi ruang murid menyatakan perasaan mengikut keselesaan. Maklumat yang dikongsi boleh menjadi lebih jujur apabila tidak dipaksa mengikut satu bentuk persembahan.

Pilihan membantu menjaga privasi pengalaman tertentu. Sokongan boleh diperoleh daripada orang dipercayai tanpa menjadikan semua butiran peribadi pengetahuan umum.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pilihan memberi ruang murid menyatakan perasaan mengikut keselesaan.

☐ P2 (1 markah): Maklumat yang dikongsi boleh menjadi lebih jujur apabila tidak dipaksa mengikut satu bentuk persembahan.

☐ P3 (1 markah): Pilihan membantu menjaga privasi pengalaman tertentu.

☐ P4 (1 markah): Sokongan boleh diperoleh daripada orang dipercayai tanpa menjadikan semua butiran peribadi pengetahuan umum.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8S09 | 8.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.5

(a) Nyatakan dua masalah yang perlu diberi perhatian.

Contoh jawapan

1. Rak berat menghalang laluan.
2. Seorang ahli belum mendapat peluang menyumbang.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Rak berat menghalang laluan.

☐ P2 (1 markah): Seorang ahli belum mendapat peluang menyumbang.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S09 (b) Cadangkan dua tindakan yang menjaga keselamatan dan penyertaan serta jelaskan sebabnya.

Contoh jawapan

Maklumkan halangan kepada guru dan jangan mengalih rak berat sendiri. Bantuan pihak sesuai mengurangkan risiko semasa menyelesaikan masalah ruang.

Bincangkan tugas ringan yang sesuai dengan ahli yang belum mendapat peranan. Peluang sebenar menyumbang menjadikan kerjasama lebih adil dan tidak hanya menilai hasil siap.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Maklumkan halangan kepada guru dan jangan mengalih rak berat sendiri.

☐ P2 (1 markah): Bantuan pihak sesuai mengurangkan risiko semasa menyelesaikan masalah ruang.

☐ P3 (1 markah): Bincangkan tugas ringan yang sesuai dengan ahli yang belum mendapat peranan.

☐ P4 (1 markah): Peluang sebenar menyumbang menjadikan kerjasama lebih adil dan tidak hanya menilai hasil siap.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8S10 | 8.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.4, 3.1.5

(a) Nyatakan satu hasil positif dan satu kelemahan pelaksanaan.

Contoh jawapan

1. Ruang kelas menjadi lebih kemas.
2. Pembahagian tugas atau penerangan peranan belum berkesan untuk semua ahli.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Ruang kelas menjadi lebih kemas.

☐ P2 (1 markah): Pembahagian tugas atau penerangan peranan belum berkesan untuk semua ahli.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M8S10 (b) Cadangkan dua pembaikan aktiviti berikutnya dan jelaskan sebabnya.

Contoh jawapan

Tetapkan peranan melalui perbincangan sebelum aktiviti bermula. Setiap ahli dapat memahami sumbangan yang dipersetujui dan beban tidak tertumpu pada dua orang sahaja.

Semak kemajuan serta peluang penyertaan semasa aktiviti berlangsung. Penyesuaian boleh dibuat lebih awal jika ada ahli tanpa tugas atau masih kurang jelas tentang arahan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tetapkan peranan melalui perbincangan sebelum aktiviti bermula.

☐ P2 (1 markah): Setiap ahli dapat memahami sumbangan yang dipersetujui dan beban tidak tertumpu pada dua orang sahaja.

☐ P3 (1 markah): Semak kemajuan serta peluang penyertaan semasa aktiviti berlangsung.

☐ P4 (1 markah): Penyesuaian boleh dibuat lebih awal jika ada ahli tanpa tugas atau masih kurang jelas tentang arahan.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M8E01 | 8.1

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.1

Huraikan empat ciri sekolah sejahtera yang patut diperhatikan selain rupa bangunan. Jelaskan setiap ciri.

Contoh jawapan

Warga sekolah perlu saling menghormati tanpa merendahkan kaum, kemampuan atau peranan seseorang. Layanan sopan kepada murid, guru dan kakitangan menunjukkan bahawa hubungan bersama tidak bergantung pada popularity atau kedudukan tugas semata-mata.

Murid perlu mempunyai ruang untuk meminta bantuan dan menyampaikan masalah dengan selamat. Ketiadaan aduan sahaja belum membuktikan tiada masalah kerana sebahagian murid mungkin takut bersuara jika pernah dipermalukan atau tidak didengari.

Aktiviti perlu memberi peluang penyertaan yang adil kepada warga yang terlibat. Peranan boleh disesuaikan mengikut kemampuan dan keperluan supaya murid baharu atau individu yang memerlukan penyesuaian tidak diketepikan tanpa perbincangan.

Keselamatan dan penggunaan ruang bersama perlu dijaga dalam amalan harian. Laluan yang sesuai serta tindakan melaporkan kerosakan membantu warga menggunakan kemudahan dengan lebih teratur, bukannya menilai sekolah melalui hiasan sahaja.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Warga sekolah perlu saling menghormati tanpa merendahkan kaum, kemampuan atau peranan seseorang.

☐ H1 (1 markah): Layanan sopan kepada murid, guru dan kakitangan menunjukkan bahawa hubungan bersama tidak bergantung pada popularity atau kedudukan tugas semata-mata.

☐ F2 (1 markah): Murid perlu mempunyai ruang untuk meminta bantuan dan menyampaikan masalah dengan selamat.

☐ H2 (1 markah): Ketiadaan aduan sahaja belum membuktikan tiada masalah kerana sebahagian murid mungkin takut bersuara jika pernah dipermalukan atau tidak didengari.

☐ F3 (1 markah): Aktiviti perlu memberi peluang penyertaan yang adil kepada warga yang terlibat.

☐ H3 (1 markah): Peranan boleh disesuaikan mengikut kemampuan dan keperluan supaya murid baharu atau individu yang memerlukan penyesuaian tidak diketepikan tanpa perbincangan.

☐ F4 (1 markah): Keselamatan dan penggunaan ruang bersama perlu dijaga dalam amalan harian.

☐ H4 (1 markah): Laluan yang sesuai serta tindakan melaporkan kerosakan membantu warga menggunakan kemudahan dengan lebih teratur, bukannya menilai sekolah melalui hiasan sahaja.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

M8E02 | 8.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.2

Huraikan empat cadangan meningkatkan kesejahteraan dan penyertaan ahli pelbagai latar. Jelaskan setiap cadangan.

Contoh jawapan

Kelab boleh bertanya pengalaman serta keperluan ahli sebelum menentukan perubahan aktiviti. Maklumat daripada peserta membantu mengenal pasti halangan sebenar dan mengelakkan andaian bahawa satu cara penyertaan sesuai untuk semua murid.

Peranan boleh dibincangkan dan dibahagikan secara adil dengan bantuan guru. Murid baharu mendapat peluang menyumbang berdasarkan minat serta kemampuan, bukannya diketepikan kerana belum dikenali atau dianggap kurang berpengalaman oleh kumpulan.

Arahan perlu diterangkan dengan jelas dan kefahaman ahli disemak secara sopan. Peluang bertanya membantu mengurangkan kekeliruan tanpa mempermalukan murid yang memerlukan penerangan tambahan atau cara komunikasi yang sedikit berbeza.

Kelab boleh menyesuaikan ruang serta tugas dan meminta maklum balas selepas aktiviti. Penyesuaian membantu peluang sebenar menyertai, manakala maklum balas menunjukkan sama ada perubahan memenuhi keperluan atau masih memerlukan pembaikan pada masa seterusnya.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Kelab boleh bertanya pengalaman serta keperluan ahli sebelum menentukan perubahan aktiviti.

☐ H1 (1 markah): Maklumat daripada peserta membantu mengenal pasti halangan sebenar dan mengelakkan andaian bahawa satu cara penyertaan sesuai untuk semua murid.

☐ F2 (1 markah): Peranan boleh dibincangkan dan dibahagikan secara adil dengan bantuan guru.

☐ H2 (1 markah): Murid baharu mendapat peluang menyumbang berdasarkan minat serta kemampuan, bukannya diketepikan kerana belum dikenali atau dianggap kurang berpengalaman oleh kumpulan.

☐ F3 (1 markah): Arahan perlu diterangkan dengan jelas dan kefahaman ahli disemak secara sopan.

☐ H3 (1 markah): Peluang bertanya membantu mengurangkan kekeliruan tanpa mempermalukan murid yang memerlukan penerangan tambahan atau cara komunikasi yang sedikit berbeza.

☐ F4 (1 markah): Kelab boleh menyesuaikan ruang serta tugas dan meminta maklum balas selepas aktiviti.

☐ H4 (1 markah): Penyesuaian membantu peluang sebenar menyertai, manakala maklum balas menunjukkan sama ada perubahan memenuhi keperluan atau masih memerlukan pembaikan pada masa seterusnya.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

M8E03 | 8.3

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.3

Huraikan empat manfaat amalan tersebut terhadap kesejahteraan warga sekolah. Berikan satu penjelasan bagi setiap manfaat.

Contoh jawapan

Giliran bercakap memberi peluang lebih banyak pandangan dipertimbangkan dalam keputusan kumpulan. Ahli boleh mengetahui bahawa idea mereka didengar, dan maklumat daripada pengalaman berbeza membantu memahami keperluan yang mungkin terlepas pandang sebelum ini.

Pembahagian tugas yang jelas membantu kerja disiapkan dengan lebih teratur dan seimbang. Setiap ahli memahami tanggungjawab yang dipersetujui, maka pertindihan kerja atau beban yang tertumpu pada seorang dapat dikurangkan melalui penyelarasan bersama.

Penjagaan ruang bersama menyokong keselesaan pengguna yang menjalankan pelbagai aktiviti di sekolah. Bahan yang mudah dicari dan laluan yang tidak terhalang memudahkan penggunaan harian, walaupun manfaat ini tidak menjamin semua masalah pembelajaran hilang.

Saluran meminta bantuan memberi peluang masalah diketahui oleh orang dewasa yang sesuai. Murid tidak perlu menanggung gangguan secara bersendirian, dan pihak yang menerima maklumat boleh menilai keadaan serta mengusahakan sokongan berdasarkan keperluan sebenar.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Giliran bercakap memberi peluang lebih banyak pandangan dipertimbangkan dalam keputusan kumpulan.

☐ H1 (1 markah): Ahli boleh mengetahui bahawa idea mereka didengar, dan maklumat daripada pengalaman berbeza membantu memahami keperluan yang mungkin terlepas pandang sebelum ini.

☐ F2 (1 markah): Pembahagian tugas yang jelas membantu kerja disiapkan dengan lebih teratur dan seimbang.

☐ H2 (1 markah): Setiap ahli memahami tanggungjawab yang dipersetujui, maka pertindihan kerja atau beban yang tertumpu pada seorang dapat dikurangkan melalui penyelarasan bersama.

☐ F3 (1 markah): Penjagaan ruang bersama menyokong keselesaan pengguna yang menjalankan pelbagai aktiviti di sekolah.

☐ H3 (1 markah): Bahan yang mudah dicari dan laluan yang tidak terhalang memudahkan penggunaan harian, walaupun manfaat ini tidak menjamin semua masalah pembelajaran hilang.

☐ F4 (1 markah): Saluran meminta bantuan memberi peluang masalah diketahui oleh orang dewasa yang sesuai.

☐ H4 (1 markah): Murid tidak perlu menanggung gangguan secara bersendirian, dan pihak yang menerima maklumat boleh menilai keadaan serta mengusahakan sokongan berdasarkan keperluan sebenar.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

M8E04 | 8.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.4

Huraikan empat cara memahami dan menghormati perasaan murid dalam situasi ini. Jelaskan setiap cara.

Contoh jawapan

Guru boleh meminta murid mengaitkan perasaan dengan pengalaman tertentu yang selesa dikongsi. Penjelasan seperti diberi peluang bercakap membantu memahami sebab perasaan tanpa menganggap satu perkataan sahaja mewakili keseluruhan pengalaman seseorang dalam aktiviti.

Perasaan bercampur perlu diterima tanpa memaksa semua murid menyebut kegembiraan yang sama. Murid boleh menghargai sambutan sambil masih gementar, terutama ketika menyesuaikan diri dengan rakan atau tugasan yang belum biasa dilakukannya.

Pilihan refleksi peribadi boleh disediakan kepada murid yang kurang selesa bercakap terbuka. Cara itu menghormati privasi dan memberi ruang mendapatkan sokongan tanpa mewajibkan pendedahan pengalaman sensitif kepada seluruh kelas atau kumpulan.

Maklum balas perasaan boleh digunakan untuk menawarkan sokongan dan menambah baik aktiviti seterusnya. Mendengar sahaja belum mencukupi jika keperluan yang dinyatakan diabaikan, maka bantuan yang sesuai perlu dibincangkan bersama murid dan pihak berkaitan.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Guru boleh meminta murid mengaitkan perasaan dengan pengalaman tertentu yang selesa dikongsi.

☐ H1 (1 markah): Penjelasan seperti diberi peluang bercakap membantu memahami sebab perasaan tanpa menganggap satu perkataan sahaja mewakili keseluruhan pengalaman seseorang dalam aktiviti.

☐ F2 (1 markah): Perasaan bercampur perlu diterima tanpa memaksa semua murid menyebut kegembiraan yang sama.

☐ H2 (1 markah): Murid boleh menghargai sambutan sambil masih gementar, terutama ketika menyesuaikan diri dengan rakan atau tugasan yang belum biasa dilakukannya.

☐ F3 (1 markah): Pilihan refleksi peribadi boleh disediakan kepada murid yang kurang selesa bercakap terbuka.

☐ H3 (1 markah): Cara itu menghormati privasi dan memberi ruang mendapatkan sokongan tanpa mewajibkan pendedahan pengalaman sensitif kepada seluruh kelas atau kumpulan.

☐ F4 (1 markah): Maklum balas perasaan boleh digunakan untuk menawarkan sokongan dan menambah baik aktiviti seterusnya.

☐ H4 (1 markah): Mendengar sahaja belum mencukupi jika keperluan yang dinyatakan diabaikan, maka bantuan yang sesuai perlu dibincangkan bersama murid dan pihak berkaitan.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

M8E05 | 8.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 87-98 | Rujukan 3.1.5

Huraikan empat tindakan untuk menjayakan aktiviti secara selamat, adil dan bermanfaat. Jelaskan setiap tindakan.

Contoh jawapan

Kumpulan perlu memaklumkan halangan rak kepada guru sebelum cuba mengalihkannya sendiri. Rak berat melibatkan risiko yang melampaui tugas ringan murid, maka bantuan orang dewasa diperlukan supaya keinginan menyumbang tidak menjejaskan keselamatan warga.

Ahli perlu berbincang tentang tugas yang sesuai untuk individu yang belum mendapat peranan. Peluang sebenar menyumbang membolehkan kerjasama lebih adil dan mengelakkan andaian bahawa seseorang tidak berminat hanya kerana belum diberikan tugas.

Bahan boleh disusun dengan label yang jelas berdasarkan keperluan pengguna dan arahan guru. Susunan yang membantu pencarian memenuhi tujuan ruang bacaan, bukannya hanya menghasilkan penampilan menarik yang masih mengelirukan orang yang menggunakan bahan tersebut.

Selepas aktiviti, kumpulan boleh meminta pandangan pengguna dan menilai pembahagian sumbangan ahli. Maklum balas menunjukkan manfaat sebenar serta peluang penambahbaikan, sementara refleksi penyertaan membantu memastikan kejayaan tidak hanya dinilai melalui ruang yang kelihatan kemas.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Kumpulan perlu memaklumkan halangan rak kepada guru sebelum cuba mengalihkannya sendiri.

☐ H1 (1 markah): Rak berat melibatkan risiko yang melampaui tugas ringan murid, maka bantuan orang dewasa diperlukan supaya keinginan menyumbang tidak menjejaskan keselamatan warga.

☐ F2 (1 markah): Ahli perlu berbincang tentang tugas yang sesuai untuk individu yang belum mendapat peranan.

☐ H2 (1 markah): Peluang sebenar menyumbang membolehkan kerjasama lebih adil dan mengelakkan andaian bahawa seseorang tidak berminat hanya kerana belum diberikan tugas.

☐ F3 (1 markah): Bahan boleh disusun dengan label yang jelas berdasarkan keperluan pengguna dan arahan guru.

☐ H3 (1 markah): Susunan yang membantu pencarian memenuhi tujuan ruang bacaan, bukannya hanya menghasilkan penampilan menarik yang masih mengelirukan orang yang menggunakan bahan tersebut.

☐ F4 (1 markah): Selepas aktiviti, kumpulan boleh meminta pandangan pengguna dan menilai pembahagian sumbangan ahli.

☐ H4 (1 markah): Maklum balas menunjukkan manfaat sebenar serta peluang penambahbaikan, sementara refleksi penyertaan membantu memastikan kejayaan tidak hanya dinilai melalui ruang yang kelihatan kemas.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Pendidikan Moral Tingkatan 1, KPM/BPK, BPK 2015, Terbitan 2016, ISBN 978-967-420-135-7. Buku teks KPM/DBP, Cetakan Pertama 2016, ISBN 978-983-49-1121-8. Tahun 2026 ialah sesi murid, bukan edisi buku teks baharu.

DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Latihan asli berbantu AI untuk murid sesi 2026. Bukan edisi buku teks baharu, soalan rasmi, ramalan atau pengesahan KPM. Markah ialah panduan latihan, bukan skema peperiksaan. Jawapan lain yang berasas dan relevan boleh diterima. Semakan guru bebas belum dibuat. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.